

SAVJETI MLADIH KAO DIONICI LOKALNE POLITIKE ZA MLADE

doc. dr. sc. Marko Kovačić

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu

Dubrovnik

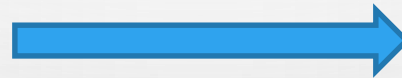
8. prosinca 2022.

AGENDA

- 17.30.-17.45. – upoznavanje
- 17.45.-18.00. – očekivanja
- 18.00.-18.10. – **KONTEKST: LOKALNA POLITIKA ZA MLADE**
- 18.10-19.10. – **USUSRET SAVJETU MLADIH: SWOT ANALIZA DUBROVNIKA I MLADIH**
- 19.10-19.30 – pauza
- 19.30 – 20.30. – **SAVJETI MLADIH**

LOKALNA POLITIKA ZA MLADE

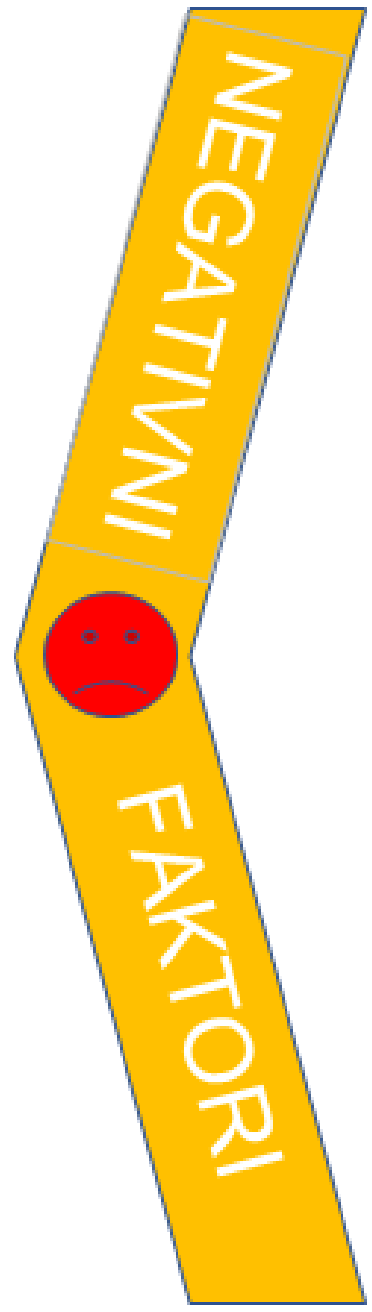
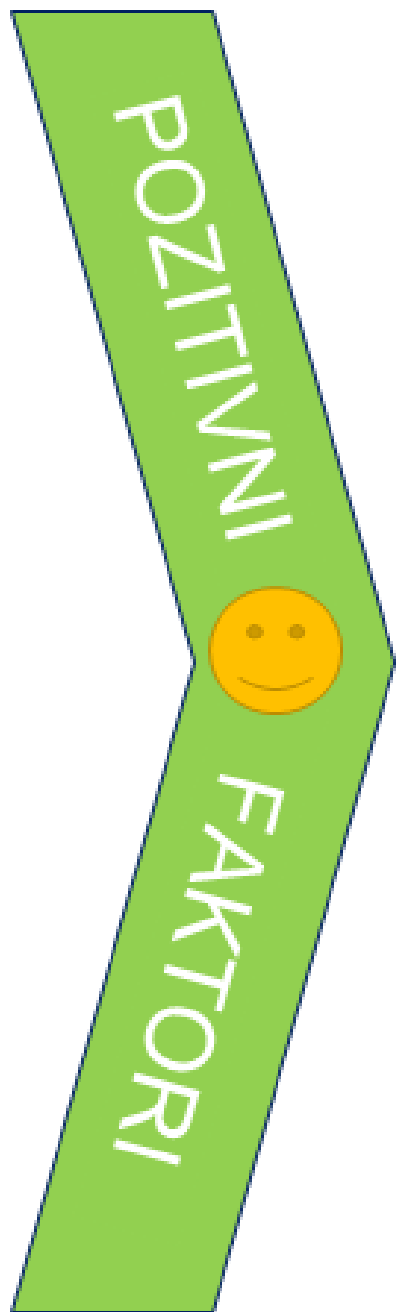
- Mladi – ustavna kategorija (čl. 62)
- **ELEMENTI LOKALNE POLITIKE ZA MLADE:**
  - PRORAČUN
  - OSOBA ZADUŽENA ZA MLADE
  - GRADSKI PROGRAM ZA MLADE (?)
  - SAVJET MLADIH
  - CENTAR ZA MLADE ILI SLIČAN ENTITET

Kvaliteta:

- Suradnja s mladima
- Jasni ciljevi koji su doneseni kroz konzultativni proces
- Sredstva u skladu s ciljevima
- Co-management

- [EUROPSKA POVELJA O RADU S MLADIMA](#)

SAVJETI MLADIH – IDEJA I ZAKONODAVNI OKVIR

IDEJA

- Poticanje lokalne participacije mladih;
- Spona između mladih i donosioca odluka;
- Informiranje mladih o poslovima JRLS-a;
- Postavljanje interesa i problema mladih na političku agendu;
- Koordinacija lokalnih politika za mlade.

ZAKON

- 2007. → 2014. → 2023?
- Jedini zakon usmjeren primarno na mlade; definirani mladi
- Savjetodavna, ne predstavnička tijela
- Obaveza osnivanja SM (predstavnička tijela JRLS-a) → odluka → javni poziv → glasanje
- Rasprava o temama važnima mladima, iniciranje *policy* dokumenata i rasprava, mišljenja, LPM-i, program rada, drugi poslovi važni za mlade
- Obaveza pozivanja na sjednice, svaka 3 mj sastanak s predsjednikom vijeća i čelnikom JRLS-a, informiranje SM-a svakih 6mj o temama važnim za mlade

SAVJET MLADIH

- **Dubrovnik:** najmanje devet, a najviše petnaest članova
- Bira ga gradska skupština temeljem odluke
- Kandidature za članove savjeta mladih i njihove zamjenike temeljem javnog poziva za isticanje kandidatura ističu udruge koje su sukladno statutu ciljno i prema djelatnostima opredijeljene za rad s mladima i za mlade, učenička vijeća, studentski zborovi, pomladci političkih stranaka, sindikalnih ili strukovnih organizacija u Republici Hrvatskoj i neformalne skupine mladih.
- Kada je predlagatelj kandidature iz stavka 3. ovoga članka neformalna skupina mladih, ona mora biti:
  - u jedinicama lokalne samouprave koje imaju od 10 001 do 30.000 stanovnika, skupina od najmanje 30 mladih

ŠTO SAVJET MLADIH RADI?

- **Raspravlja** na sjednicama savjeta mladih o pitanjima značajnim za rad savjeta mladih, te o pitanjima iz djelokruga predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave koji su od interesa za mlade
- U suradnji s predsjednikom predstavničkog tijela **inicira** u predstavničkom tijelu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave **donošenje odluka od značaja za mlade**, donošenje programa i drugih akata od značenja za unaprjeđivanje položaja mladih na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, raspravu o pojedinim pitanjima od značenja za unaprjeđivanje položaja mladih na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, te način rješavanja navedenih pitanja
- Putem svojih predstavnika sudjeluje u **radu predstavničkog tijela jedinice lokalne**, odnosno područne (regionalne) samouprave prilikom donošenja **odluka, mjera, programa i drugih akata od osobitog značenja za unaprjeđivanje položaja mladih** na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave davanjem mišljenja, prijedloga i preporuka o pitanjima i temama od interesa za mlade
- Sudjeluje u izradi, provedbi i praćenju provedbe **lokalnih programa za mlade**, daje pisana očitovanja i prijedloge nadležnim tijelima o potrebama i problemima mladih, a po potrebi predlaže i donošenje programa za otklanjanje nastalih problema i poboljšanje položaja mladih
- Potiče **informiranje mladih** o svim pitanjima značajnim za unaprjeđivanje položaja mladih, međusobnu suradnju savjeta mladih u republici hrvatskoj, te suradnju i razmjenu iskustava s organizacijama civilnoga društva i odgovarajućim tijelima drugih zemalja
- Predlaže i daje na odobravanje predstavničkom tijelu jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave **program rada popraćen financijskim planom** radi ostvarivanja programa rada savjeta mladih
- Po potrebi **poziva predstavnike tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave na sjednice savjeta mladih**
- Potiče **razvoj financijskog okvira provedbe politike za mlade** i podrške razvoju organizacija mladih i za mlade, te sudjeluje u programiranju prioriteta natječaja i određivanja kriterija financiranja organizacija mladih i za mlade
- Obavlja i **druge savjetodavne poslove** od interesa za mlade.

MEĐUTIM... (REALIZACIJA)

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj SM-ova	67 (11,6%)	66 (11,5%)	106 (18,4%)	119 (20,6%)	124 (21,5%)	124 (21,5%)
Broj aktivnih SM-ova*	52	48	86	92	96	86

Zbog...

- problema uloge SM-ova
- interesa mladih i donosioca odluka
- komunikacije s mladima
- neinformiranosti

* Minimalno jedna sjednica u 6 mjeseci, usvojen program rada i konkretni rezultati u suradnji s JRLS-om.

KAKO KVALITETNO RADITI U OKVIRU SM-A?

Definiranje ideje

Na samom početku važno je definirati što je točno naša ideja i što točno želimo promijeniti, kako bismo znali što točno zagovaramo.

Kako bismo što učinkovitije zagovarali svoju ideju, preporuka je da naš prijedlog možemo predstaviti u svega jednoj ili dvije rečenice.

U toj jednoj (ili dvije) rečenice moramo jasno odgovoriti na pitanja

- a) Što želimo promijeniti?
- b) Zašto to želimo promijeniti?
- c) Što želimo postići/Koji je cilj?

Naravno, poželjno je da u nastavku možemo detaljnije pojasniti našu ideju, ali je važno da ideja bude jasna i konkretna, kako bi i našim sugovornicima ona bila takva.

Predstavljanje ideje gradskoj upravi

Nakon što smo definirali ideju, istu je potrebno predstaviti gradskoj upravi kako bismo provjerili provedivost te ideje, eventualno prilagodili istu da njezina provedba bude realnija te definirali buduće korake.

Ideju možemo predstaviti gradonačelniku, gradskim vijećnicima, pročelnicima, službenicima... U ovom koraku ćemo dobiti informaciju o tome može li (i želi li) grad provesti našu ideju (je li grad nadležan za provedbu, je li realna provedba ideja s pozicije potrebnih financijskih sredstava, je li grad zainteresiran za provedbu ideje i sl.

Rasprava sa širim krugom dionika

Ako smo dobili pozitivan odgovor od grada u vezi provedivosti ideje, sljedeći korak je da definiramo konačni prijedlog. Kako bi naš prijedlog bio što kvalitetniji, te kako bi zadovoljio potrebe što šireg kruga ljudi, preporuka je da u kreiranje konačnog prijedloga uključimo sve zainteresirane dionike (pojedince, udruge, institucije...).

Najpraktičniji model za takvo uključivanje je organiziranje javne rasprave na kojoj možemo predstaviti našu ideju, povratne informacije dobivene od strane gradske uprave te pokrenuti raspravu kako bismo dobili povratne informacije o tome što o cijeloj ideji misle ostali dionici kojih se ta ideja tiče.

Ovaj korak može biti jako koristan jer možemo dobiti informacije, prijedloge i savjete koji će nam pomoći da naš konačan prijedlog bude što kvalitetniji.

Predstavljanje konačnog prijedloga gradskoj upravi i uobličavanje istog u formu prijedloga

Nakon što smo definirali konačan prijedlog, a na temelju svih informacija koje smo prikupili, vrijeme je da isti predstavimo gradskoj upravi te da sam prijedlog uobličimo u formu prijedloga prema tijelu koje donosi odluku (npr. gradsko vijeće ili gradonačelnik).

Kako svi prijedlozi imaju zakonski definiranu formu, gradska uprava će nam u ovom koraku pomoći da naš prijedlog bude u formi u kojoj treba biti, kako bismo mogli takav prijedlog uputiti prema donositeljima odluka

Donošenje odluke

Nakon što smo prijedlog uputili donositeljima odluka, vrijeme je da odluku o prihvaćanju/provedbi naše ideje donese tijelo nadležno za donošenje te odluke (najčešće su to gradsko vijeće ili gradonačelnik).

Nakon što smo prijedlog uputili donositeljima odluka, vrijeme je da odluku o prihvaćanju/provedbi naše ideje donese tijelo nadležno za donošenje te odluke (najčešće su to gradsko vijeće ili gradonačelnik).

Ev
alu
aci
ja

Grad: Ozalj

Ideja: Sufinanciranje prijevoza studenata s područja grada

Koraci:

- 1) Članovi savjeta mladih uočili su problem da se studenti s područja grada koji studiraju u drugim gradovima, rjeđe vraćaju u svoj grad tijekom studiranja (npr. vikendima). Kroz razgovor sa studentima, kao jedan od razloga naveden je i problem financijske prirode jer za svaki povratak u svoj grad studenti moraju najčešće plaćati povratne karte za javni prijevoz.
Uz to, rjeđi dolasci u svoj grad utjecali su i na smanjenu aktivnost studenata u organizacijama civilnog društva, volonterskim akcijama i sl.
Članovi savjeta mladih su tražili rješenje za navedene probleme te su, kroz sudjelovanje na različitim događanjima sa svrhom razmjene iskustava i primjera dobre prakse, uočili da neke druge jedinice lokalne samouprave sufinanciraju prijevoz studenata kako bi doskočile navedenom problemu.
- 2) Članovi savjeta mladih odlučili su ideju predstaviti gradonačelnici kako bi provjerili je li ideja provediva u njihovom gradu te jesu li za provedbu takve ideje zainteresirani donositelji odluka u gradu. Od gradonačelnice su dobili potvrdne odgovore, ali i zadatak da detaljnije istraže zainteresiranost studenata za takvu mjeru te da kreiraju okvirni izračun kolika financijska sredstva bi provedba takve mjere iziskivala.
- 3) Članovi savjeta mladih napravili su online istraživanje među studentima s područja Grada Ozlja te napravili analizu na temelju mjesta studiranja i učestalosti povratka kući. Rezultate analize predstavili su stručnim službama Grada te su stručne službe na temelju te analize napravile troškovnik povratnih karata za javni prijevoz na relaciji mjesto studiranja-Ozalj.
Zaključno, u suradnji sa stručnim službama Grada je kreiran prijedlog provedbe ideje s troškovnikom, kako je gradonačelnica tražila.
- 4) Prijedlog provedbe ideje s troškovnikom predstavljen je gradonačelnici. Gradonačelnica je takav prijedlog prihvatila te je ponudila da Grad Ozalj sufinancira 50% ukupnog iznosa, što bi u praksi značilo da Grad plaća svaku drugu povratnu kartu za javni prijevoz za svakog studenta.
Gradonačelnica je zamolila stručne službe Grada da pripreme svu potrebnu dokumentaciju kako bi se zadovoljila potrebna procedura.
- 5) Procedura nalaže da se troškovi Grada prikazuju u proračunu Grada, a odluku o donošenju proračuna donosi Gradsko vijeće.
Stručne službe Grada pripremile su svu potrebnu dokumentaciju, a gradonačelnica je uputila prijedlog na Gradsko vijeće.
Gradsko vijeće je usvojilo potrebnu dokumentaciju te je mjera počela s provedbom.

Grad: Lepoglava

Ideja: Izmjene sustava stipendiranja

Koraci:

- 1) Članovi savjeta mladih uočili su problem da su studenti nezadovoljni sustavom stipendiranja za stipendije koje Grad Lepoglava dodjeljuje na godišnjoj razini. Kao razlog za nezadovoljstvo studenti su navodili zastarjelost Odluke o dodjeli stipendija (dokumenta na temelju kojeg Grad dodjeljuje stipendije te u kojem su definirana pravila dodjele). Odluka u tom trenutku nije bila usklađena s Bolonjskim sustavom visokog obrazovanja te je zbog toga često prouzročila štetu studentima. Npr., neki studenti su morali vratiti stipendije na kraju godine, iako su zadovoljili sve potrebne uvjete za redovan upis više godine studija.
Članovi savjeta mladih odlučili su predložiti gradskoj upravi da se naprave izmjene Odluke kako bi sustav bio pravedniji.
- 2) Članovi savjeta mladih zatražili su sastanak sa zamjenikom gradonačelnika gdje su predstavili probleme s kojima se susreću studenti koji dobivaju gradske stipendije te ukazali na potrebu izmjene Odluke o dodjeli stipendija.
Zamjenik gradonačelnika je pokazao spremnost da se pokrene postupak izmjene postojeće Odluke, ali je zamolio članove savjeta mladih da organiziraju raspravu na kojoj bi se istaknuli svi eventualni problemi u postojećoj Odluci, kako se ne bi dogodilo da se nedugo nakon izmjene Odluke pojavi potreba za novom promjenom.
- 3) Članovi savjeta mladih organizirali su javnu raspravu na koju su pozvali studente koji su koristili stipendije u proteklom razdoblju, ostale studente s područja grada te sve zainteresirane pojedince za ovu temu.
Kroz raspravu je istaknuto još nekoliko potrebnih promjena u samom sustavu stipendiranja, a sve kako bi sam sustav bio transparentniji i pošteniji.
- 4) Sve prijedloge izmjena članovi savjeta mladih predstavili su zamjeniku gradonačelnika. Nakon rasprave oko prijedloga, te manjih izmjena kod definiranja konačnog oblika, s prijedlozima je upoznat gradonačelnik koji je iste prihvatio.
Gradonačelnik je zamolio stručne službe Grada da pripreme svu potrebnu dokumentaciju kako bi se zadovoljila potrebna procedura.
- 5) Procedura nalaže da Odluku o dodjeli stipendija donosi i mijenja Gradsko vijeće, na prijedlog gradonačelnika. Stručne službe Grada pripremile su svu potrebnu dokumentaciju, a gradonačelnik je uputio prijedlog na Gradsko vijeće Grada Lepoglave, na prvoj sljedećoj sjednici.
Gradsko vijeće je usvojilo izmjene i dopune Odluke o dodjeli stipendija te je prvi sljedeći poziv za dodjelu stipendija bio objavljen prema izmijenjenoj Odluci.

Lokalna akcijska grupa (LAG) Zagorje-Sutla

Ideja: Participativno budžetiranje¹ za mlade

Koraci:

- 1) Ideja za provođenje participativnog budžetiranja rodila se nakon studijskog posjeta Lisabonu, gdje se tadašnja predsjednica Gradskog vijeća Grada Pregrade imala priliku upoznati s primjerima dobre prakse na temu participativnog budžetiranja za mlade. Temeljem navedenog, Lokalna akcijska grupa (LAG) Zagorje-Sutla započela je razvoj ideje kako bi se ta praksa počela provoditi na području LAG-a te okupljanje relevantnih partnera u tom procesu. Kako je bio plan da se taj proces provodi kontinuirano tijekom sljedećih godina, a to onda iziskuje i sustavno financijsko planiranje, ideja je bila da se napravi nekoliko pilot akcija na temelju kojih bi se donositeljima odluka pobliže prikazalo kako taj proces funkcionira u praksi, što bi eventualno trebalo poboljšati te kako bi donositelji odluka na kraju mogli odlučiti jesu li zainteresirani za dugoročno provođenje takvog procesa u njihovim gradovima/općinama.
- 2) Ideja je prezentirana gradonačelnicima triju gradova te im je predloženo da se upravo u tim gradovima provedu pilot akcije kako bi se mogla napraviti kvalitetna analiza te kako bi u konačnici mogli donijeti odluku o dugoročnoj provedbi na temelju tih analiza. Gradonačelnici su prijedlog prihvatili te je dodatno dogovoreno da će se provedba ~~pilotnog~~ prijedloga prijaviti na natječaj Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Dodatno, gradovi su u svojim proračunima osigurali 15000/20000 kuna za provedbu procesa.
- 3) Projektni prijedlog je odobren od strane Ministarstva te je navedeno označilo početak provedbe procesa. Kao što je i planirano, proces je za početak proveden u tri grada, a veliki fokus je bio i na edukaciji mladih koji su sudjelovali u procesu – o proračunu grada, važnosti uključivanja, ideji procesa itd. Edukacija je održana u sklopu radionice čiji je cilj bio kreiranje ideja u sklopu participativnog budžetiranja, a koje se u nastavku procesa mogu provesti. U svakom od gradova je kreirano nekoliko ideja, a mladi su odlučili da će pobjednika odabrati tako što će organizirati izbore na kojima će moći glasati mladi iz tog grada. Nakon provedenih izbora pobjedničke su ideje predložene za provedbu i financiranje.
- 4) Pobjedničke ideje, kao i iskustva iz cijelog procesa, predstavljene su gradonačelnicima te su se oni složili da će te ideje biti i provedene, odnosno financirane. Temeljem analize cijelog procesa gradonačelnici su dali podršku provedbi tog procesa i u budućnosti te su za navedeno osigurali sredstva u gradskim proračunima. Nastavno na dobre rezultate pilot procesa, interes za provedbu ovog procesa pokazalo je još nekoliko gradova i općina s područja Krapinsko-zagorske županije.

¹ Participativno budžetiranje je proces u kojem građani (u ovom slučaju mladi) izravno odlučuju o dijelu javnog budžeta/proračuna. Osnovni elementi participativnog budžetiranja su da građani predlažu akcije unutar dogovorenih okvira te na kraju sami građani biraju koje će se od predloženih akcija i provesti. Primjeri participativnog budžetiranja postoje i u školama, udrugama, gradovima i sl.